

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Napetost zaradi Gdanska na vrhuncu:

Europa mora biti pripravljena na najhujše

Alarmantne vesti iz Londona in Pariza o dogodkih v Gdansk — Gdanski senat namerava proglasiti priključitev Gdanska k Nemčiji, kar bi pomenilo oborožen spopad med Poljsko in Nemčijo, v katerega bi morali takoj poseči tudi Anglija in Francija s svojimi zavezniki

London, 30. junija. br. Vsi današnji listi objavljajo zelo alarmantne vesti o razvoju gdanskega vprašanja in obširno pišejo o vojaških pripravah Nemčije, iz katerih sklepajo, da se pripravlja Nemčija na nasilno rešitev gdanskega problema. Listi beležijo, da so zadnje dni prihajali v Gdansk številni transporti »civilistov«, da so rekvirirali avtomobile ter začeli deliti plinske maske, orožje in municijo. Iz vsega tega se vidi, da se pripravlja nekaj zelo resnega. Londonski listi naglašajo, da vojna sicer še ni neizogibna, da pa je vse odvisno morda samo od naključja. Zato je treba biti pripravljen na najhujše.

Primer ČSR se ne bo nikdar več ponovil

Pariz, 30. junija. br. Vses francoski tisk se bavi danes z ogrožajočim razvojem položaja v Gdansk. Poluradni »Petit Parisien« naglašja, da se v Berlinu ne smejo varati nad zadržanjem Anglije in Francije. Primer Češkoslovaške se ne bo nikdar več ponovil. Vsak resen spor med Nemčijo in Poljsko bo zadoščal, da Anglija mobilizira svojo vojno mornarico, Francija pa svojo vojsko ter da z združenimi močmi prisilijo na pomoč Poljski. Francoska in angleška vlada sta trdno odločeni zoperstaviti se vsakemu nasilju in bosta to tudi brez oklevanja storili.

Vloga gdanskega senata

V merodajnih francoskih krogih so zaradi položaja v Gdansk zelo vznemirjeni. Po informacijah francoskega zunanjega ministrstva vrši nemška vlada intenzivne priprave za rešitev gdanskega problema v nemškem duhu. Po teh informacijah bo gdanski senat po navodilih iz Berlina proglasil priključitev Gdanska k Nemčiji, iz Nemčije imortirani zbor »prostovoljcev« bo zasedel vse strateško važne točke in zadrževal poljsko vojsko tako dolgo, da pridejo na pomoč nemške čete, ki so že pripravljene na meji koridorja.

Gdanski senat hoče za- brani železniško zvezo z Gdino

Varšava, 30. junija. br. Danes bo šlo preko Gdanska 20 posebnih poljskih vlakov na proslavo pomorskega dne, ki ga prirejajo Poljaki vsako leto za propagando poljske mornarice. Gdanski senat je interveniral pri poljskih oblasteh in zahteval, da ti vlaki ne vozijo preko Gdanska. Poljska vlada je to zahtevo odklonila. Gdanski senat je nato obvestil poljske oblasti, da odklanja vsako odgovornost za incidente, ki bi se utegnili pripetiti zaradi tega »poljskega izživljanja«.

Prihod nemških vojni- ladij v Gdansk bi pome- nil napad na Poljsko

London, 30. junija. br. Ze dalje časa so napovedovali, da bo te dni prišla na obisk v Gdansk nemška križarka »Königsberg«. Poljska vlada je opozorila nemške in gdanske oblasti, da je po gdanskem statutu pristajanje tujih vojni ladij v Gdansk brez pristanka Poljske nedopustno. Obenem je poljska vlada sporočila, da bi smatrala prihod križarke »Königsberg« v sedanem trenutku za napad na neodvisnost Gdanska.

Na ruski meji priprav- ljenih milijon vojakov in 5.000 bombnikov

Moskva, 30. junija. br. Iz uradnih krogov poročajo, da se je pričela te dni koncentracija ruskih čet na področju Kijeva in Bele Rusije ter ob Baltiku. Službeno izjavljajo, da gre za velike manevre, ki se bodo pričeli prihodnji teden. Glede na to pa, da kopicijo na tem področju ogromne množine vojni potrebščin ter da je zbranih že okrog en milijon vojakov, sklepajo, da gre za vojaške priprave za primer, da bi prišlo zaradi Gdanska do kakšnega resnega konflikta. Na zapadni meji Rusije je pripravljen tudi že 5000 bombnikov, ki so v stalni pripravljenosti. Na številnih letališčih vzdolj zapadne meje so raz-

porejena tudi velika transportna letala za prevoz vojaštva. Pozornost je zbudila tudi nenadni odhod Stalina iz Moskve v neznano smer. Zatrjuje se, da je odšel na zapadno mejo, da pregleda vojaške priprave in na licu mesta izda potrebne ukrepe.

Vojaški dopusti v Nem- čiji ustavljeni

Berlin, 30. junija. br. Z jutrišnjim dnem so ustavljeni vsi vojaški dopusti. Dopustniki so bili brzojavno vpoklicani in se morajo do jutri zjutraj javiti pri svojih edinicah. Uradno utemeljujejo ta ukrep s tem, da se bodo prve dni meseca julija pričeli veliki vojaški manevri. Železniške oblasti so dobile nalogo, da morajo pripraviti za vojaške

transporte vse razpoložljive vagonne. Prav tako so dobili lastniki avtobusov, tovornih avtomobilov in traktorjev poziv, da stavijo svoja vozila na razpolago vojaškim oblastem.

Na vsako nasilje složen odpor

Washington, 30. junija. i. Včerajšnji govor angleškega zunanjega ministra Halifaxa je vzbudil v tukajšnjih diplomatskih krogih veliko pozornost, ker sodijo, da je Halifax s njim dokazal, da se Anglija zaveda resnosti položaja in da je res trdno odločena upreti se vsakemu nadaljnjemu poizkusu nasilja v Evropi. Listi navajajo, da po odločnem govoru predsednika poljske republike

Moscickega, Daladierovem svarilu ob zaključnem zasedanju francoskega parlamenta in po včerajšnjem govoru lorda Halifaxa ni nobenega dvoma, da bo vsak poizkus nasilja v Evropi naletel na odločen in složen odpor vseh teh držav.

Hull poroča Rooseveltu

Washington, 30. junija. AA. Reuter: Zunanji minister Hull je bil včeraj opoldne gost predsednika Roosevelta v Beli hiši. Hull je poročal Rooseveltu o mednarodnem položaju, posebno o položaju na Kitajskem in Gdansk. Predhodno je Hull sprejel ruskega veleposlanika, ki potuje te dni v Moskvo na dopust. Razgovor je trajal skoro eno uro, kar je zbudilo posebno pozornost v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih.

Poljska bo branila vsako ped svoje obale in se zoperstavila vsaki spremembi

Varšava, 30. junija. e. V Gdynji so bile včeraj velike svečanosti v zvezi s proslavo »Dneva morja«. Ob tej priliki so se v Gdynji zbrale ogromne množice naroda iz vse Poljske, ki so slovesno prisegale, da bodo branile vsako ped poljske obale in da ne bodo trpele nobene teritorialne spremembe ob Baltiskem morju. Na Grajnwaldu v Gdynji se je zbralo okrog 90.000 ljudi, ki so z veliko pozornostjo sledili številnim patriotskim govorom in prirejali navdušene manifestacije za Poljsko in za Gdansk. Slavnosti je prisostvovala vsa vlada s predsednikom Skladkovskim na čelu, prisli so pa tudi delegati iz Gdanska, Rumunije, Jugoslavije in Belgije. Veliko navdušenje je zlasti izrazil

govor jugoslovenskega delegata, ki je podčrtal, da smo Poljaki in Jugoslovani bratje.

»Igra z ognjem«

Varšava, 30. junija. e. Polslužbena ADE javlja iz Gdanska, da je v pretekli noči prispelo v Gdansk iz Vzhodne Prusije okrog 1400 civilistov in da je zdaj v mestu okrog 6000 Nemcev iz Vzhodne Prusije, iz katerih bodo organizirali dobrovoljski zbor. Po vesteh te agencije je istočasno policija v Gdansk na svojih avtomobilih prevažala velike količine vojnega materiala v mesto. V mestu Tisevo na poljski meji so v pretekli noči opazili živahno kretanje

policije, ki je prevažala neznani material. V Gdynji so se včeraj razširile vesti, da je bila včeraj v Gdansk v vseh vojašnicah policija v strogi pripravljenosti. Vsi današnji poljski listi objavljajo te vesti v člankih z debelimi naslovi: Gdansk se igra z ognjem! in navajajo, da Poljska ne bo trpela organizacije prostovoljnih zborov v Gdansk. Poljska se bo energično uprla vsakemu poizkusu kakšnega nasilnega prevrata ali akcije teh dobrovoljskih zborov v Gdansk. Do zdaj še ni znano, kaj bo ukrenila varšavska vlada, če se bodo pojavili v Gdansk dobrovoljski odredi, vendar ne taje, da je položaj v Gdansk skrajno kritičen.

Pogajanja v Moskvi pred zaključkom Oster članek moskovske »Pravde« proti nadaljnemu zavlačevanju

Moskva, 30. junija. AA. Havas: Tukaj prevladuje vtis, da se angleško-sovjetsko-francoska pogajanja približujejo odločilnemu trenutku. Kakor se zdi, vidijo francoski in angleški krogi v članku Stanova, ki je bil objavljen v »Pravdi«, prej poziv k hitri sklenitvi sporazuma v smislu pogodbe, ki jih je stavila Rusija, kot pa znak negativnega stališa. Isti krogi niso niti najmanj pesimistični in se ne vznemirjajo zaradi tega članka, ki se v ostalem nanaša na položaj, ki je že premagan.

Moskva, 30. junija. i. Moskovska »Pravda« je objavila članek izpod peresa Stanova, člana Politbiroja pod naslovom: »Angleška in francoska vlada nočeta skleniti

pakta z Rusijo?« V članku navaja Stanov, ki je ožji Stalinov sodnik, da je od začetka pogajanj, ki jih je pričela Anglija poteklo že 75 dni. S Poljsko in Turčijo je Anglija nenavadno hitro zaključila obrambne pogodbe, a ko je Rusija stavila zahtevo glede svoje enakopravnosti in glede jamstev trem baltiskim državam, se je Anglija temu upirala. Anglija noče ničesar slišati o enakopravnosti Rusije s Francijo in Anglijo in ji je vprašanje baltiskih držav samo povod, da lahko pogajanja razbije. Toda Rusija se bo pogajala samo na temelju enakopravnosti in noče igrati vloge hlappa. Na to vlogo se Rusija ne da prisiliti.

Nemški odgovor lordu Halifaxu

Berlin, 30. junija. AA. DNB: »Der deutsche Dienst« komentira včerajšnji govor angleškega zunanjega ministra Halifaxa ter pravi, da se zdi, da London veruje v argumente o miroljubnosti svoje politike ter da na ta način vpliva tudi na nemški narod. Vse to se dogaja v trenutku, ko obstoja prepričanje, da so pogajanja z novim udeležencem pri izvajanju politike obkoljevanja končana. V pravi inflaciji govora se stalno naglašja, da zunanja politika Velike Britanije gre za tem, da se onemogoči vsak napad. Odgovorni državniki te države pa na drastičen način pozabljajo, da obstoja neodvisnost nevturalnih držav, s katero vodijo oni svojo politično trgovino. To kar London že mesece dela proti Nemčiji, je podobno pripravi preventivne

voje. To, kar je lord Halifax izjavil v zvezi z definicijo o življenjskem prostoru, dokazuje, da Anglija še vedno nikakor ni razumela smisla evropskih življenjskih problemov. Zato je tudi razumljivo, zakaj ni vsebovano vprašanje vrnitve odvzetih kolonij v Halifaxovem govoru. Obljuba Halifaxa o možnosti rešitve kolonialnega vprašanja pomeni samo dvosmiselnost. Nemčija je že tolikokrat predlagala omejitve oboroževanja, toda Anglija je to vedno odklanjala. Zadnji Halifaxov govor potrjuje samo to, da se angleški državniki trudijo, da angleško javno mnenje pripravi z lepimi kakor iz uma sem ter tja, ne vedoč, kaj bi počeli. Vsak si je skušal rešiti vsaj golo življenje.

Po zadnjih vesteh je katastrofa zahte-

Katastrofalna povodenj v Bolgariji Voda je porušila celo mesto — Nad 100 smrtnih žrtev — Vsa živina poginila

Sofija, 30. junija. e. V sredo zvečer je nastala katastrofalna poplava v Sevljevu blizu Plevlja v Bolgariji. To je ena največjih elementarnih nesreč, ki je zadela Bolgarijo v zadnjem desetletju, saj so posledice naravnost strahotne. Zaradi silnih nalivev in neurij, ki so divjali v okolici Plevlja, so se z gore Balkan zlile ogromne množine vode in majhni pohlavni potočki so se spremenili v besneče hudournike, ki so podirali vse. Ob 21. sta reka Rosica in njen pritok Vidima, ki tečeta skozi Sev-

ljevo, strahovito narasla. Voda je prestopila bregove in mestoma dosegla višino 12 m. Porušila je večino mostov, kamenje in ogromne skale, ki jih je voda valila s seboj, je pa rušilo domove. Visoka voda je zalila električno centralo in hipoma je bilo Sevljevo v temi. To je še povečalo katastrofo: nastala je strašna panika. Ljudje so begali kakor iz uma sem ter tja, ne vedoč, kaj bi počeli. Vsak si je skušal rešiti vsaj golo življenje.

Po zadnjih vesteh je katastrofa zahte-

Dr. Mehmed Spaho

Beograd, 30. junija. p. Včeraj ob 8.45 je v hotelu »Srpski kralj« nenadoma preminil prometni minister in podpredsednik JRZ dr. Mehmed Spaho. Zadel ga je srčna kap.

Pokojnik je včeraj prispel iz Sarajeva v Beograd. V spremstvu svojega osebnega tajnika se je takoj odpeljal v hotel »Srpski kralj«, kjer stalno stanuje. Šele pred kratkim je bil skoraj dva tedna službeno v Nemčiji. Takoj po povratku se je iz Beograda napotil v Sarajevo, od koder se je včeraj spet vrnil. Po prihodu v hotel mu je nenadoma postalo slabo. Še preden je zdravnik prispel v hotel, je bil dr. Spaho že mrtev. Zdravnik je mogel doznati le smrt.

Vest o smrti ministra dr. Spahe se je z bliskovito naglico razširila po mestu. V hotel so se takoj pripeljali ministrski predstnik Dragiša Cvetković, ki se je šele davi vrnil iz Bleda v Beograda, in ostali člani vlade in zastopniki vseh političnih strank, da izkažejo poslednjo čast muslimanskemu državljanu.

Truplo pokojnega dr. Spahe je ostalo v hotelu do popoldneva. Medtem je vlada imela komemorativno sejo in ustanovil se je tudi državni odbor za pogreb, ker je bilo sklenjeno, da bo dr. Spaho pokopan na državne stroške.

Ob 18.30 je bilo truplo preneseno v vagon in s posebnim vlakom je ob 20.15 krenilo proti Bosni. Na postaji so se pred odhodom poklonili zemskim ostankom dr. Spaha ministrski predstnik Cvetković in ostali člani vlade predsedstvo senata in narodne skupščine, diplomatski zbor, zastopniki JRZ in drugih strank, vojske, državnega uradništva, mesta in raznih ustanov in korporacij.

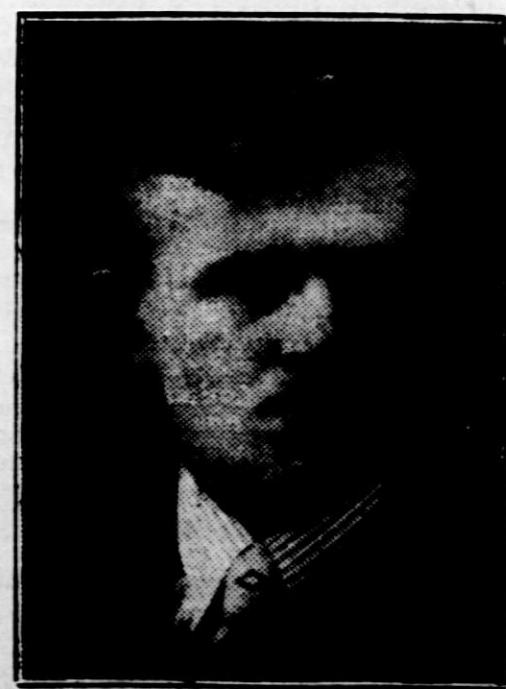
Vlak se bo v Bosni ustavil na raznih postajah, da se bo moglo bosansko muslimansko ljudstvo posloviti od svojega voditelja. Zvečer je odpotoval v Sarajevo tudi ministrski predstnik Dr. Spaho, bodo položili k večnemu počitku na dvorišču Begove džamije.

Pokojni prometni minister dr. Mehmed Spaho je bil rojen 13. marca 1883 v Sarajevu, kjer je obiskoval tudi gimnazij. Univerzo je absolviral na Dunaju, kjer je bil tudi promoviran za dostojia pravnih ved. Vrnivši se v svojo domovino, se je posvetil najprej odvetniški praksi. Leta 1910 je postal tajnik trgovske in obrtne zbornice v Sarajevu. S svojim gospodarsko-političnim delovanjem, kakor tudi s svojim nastopom v sarajevskem občinskem svetu je kmalu vzbudil pozornost političnih krogov. Leta 1917 se je pridružil jugoslovenskemu pokretu in je bil leto kasneje izvoljen v bosanski deželni zbor.

Po prvotni je postal v prvem koncentracijskem kabinetu pod Stojanov Protićem dne 20. decembra 1918 minister za šume in rudnike. Po odstopu Protičeve vlade se je posvetil organ. jugoslov. muslimanske stranke, stopil v marcu 1921 v Pašićevu vlado kot trgovski minister in je jeseni 1921 postal predsednik stranke, ki jo je sam organiziral. Od julija 1924 do 6. novembra 1924 je bil Spaho finančni minister v Davidovičevi vladi, od 17. aprila 1927 do 27. julija 1928 trgovski minister v Vukičevićevi vladi.

Po ukinutvi ustave leta 1929 je Spaho sklenil razne taktične zveze. Pri volitvah v maju 1935 je podpiral dr. Mačkovo državno listo, po padcu Jevtičeve vlade pa je vstopil v dr. Stojadinovičevu vlado kot prometni minister in je obdržal ta svoj resor tudi v sedanji Cvetkovičevi vladi. Pokojni dr. Mehmed Spaho je bil tudi podpredsednik Glavnega odbora Jugoslovenske radikalne zajednice in eden njenih najbolj uglednih članov. Z njegovo smrtjo zapuša našo politično pozornico osebnost, ki je imela med bosanskimi muslimani nesumnjivo veliko zaslobo in vpliv. Pokojni dr. Spaho je bil po svojem prepričanju jugoslovenski nacionalist, najsi je stal na čelu versko usmerjenega in organiziranega političnega pokreta.

Dušan Klepec

ki se je včeraj na Jelenovcu samogreval

Nj. Vel. kralj v Dubrovniku

Dubrovnik, 30. junija. e. Snoči ob 19.15 je nepričakovano prispel v Dubrovnik Nj. Vel. kralj Peter II. Dasi so v Dubrovniku šele v zadnjem hipu izvedeli za kraljev prihod, se je po ulicah zbrala velika množica ljudi, ki je kralja živahno in pristržno pozdravljala. Kralj, ki je sam šofiral avtomobil, je z levico prijazno odzdravljaj. Po kratkem postanku se je odpeljal v Gruž, kjer je sprejel nekega šolskega tovariša, ki se je pripeljal s parnikom »Kralj Aleksander«. Nato se je vrnil iz Gruža v Dubrovnik. Množica mu je spet prirejala viharne ovacije. Ko je avtomobil privozil na Pile, je bil naval množice tak, da je moral kralj avtomobil ustaviti. Ljudje so mladega kralja navdušeno pozdravljali. Kralj se je nato odpeljal nazaj v Miločer.

Kiepara za obrambo svoje domovine

Varšava, 30. junija. AA. Pat: Znameniti operni pevec Jan Kiepara je priredil smot koncert v korist fondu narodne obrambe.

Tragična smrt bivšega avstrijskega ministra

Rio de Janeiro, 30. junija. AA. Bivši avstrijski poljedelski minister Andreas Thaler, ki je organiziral izseljevanje Avstrijcev v Brazilijo, je utonil v reki Itaguba.

Pred betoniranjem zapornice pri cukrarni

Zakaj je potrebna zapornica — še do 70 milijonov din — Velika bodočnost Barja

Ljubljana, 30. junija. Kmalu bodo začeli nadaljevati regulacijska dela pri Ljubljani; vendar se naj niti ne ustraši, da bodo morda začeli zopet razkopavati strugo v samem mestu. K regulaciji Ljubljane spada tudi zgraditev jezov, zapornice, pri cukrarni. Na Ljubljani, pri razvodju Gruberjevega prekopu, sicer se stoji zapornica, a je le časna, lesena. Potrebna je stalna, solidna zapornica na Ljubljani za reguliranje vodne gladine. Takšne zapornice doslej niso mogli zgraditi, ker se ni bila zregulirana sama struga v mestu, zdaj pa, ko so že delj časa končana regulacijska dela v Ljubljani, se lahko lotijo tudi graditve zapornice.

Nekateri se vprašujejo, čemu je potrebna zapornica na Ljubljani, češ, čemu bi naj zapirali vodo, ko so Ljubljani poglabljali pri regulaciji zato, da bi osušili Barje. Ljubljani pa v resnici niso regulirali zgolj zato, da bi osušili Barje, temveč da bi preprečili stalne poplave ob deževju na Barju ter zaradi melioracije Barja. Bar je prav za prav v glavnem že dovolj osušeno, to se pravi, talna voda na Barju je že dovolj nizko. Če bi upadla znatno bolj, bi se Barje spremenilo v nerodovito puščavo. Barjanska zemlja mora obdržati primerno vlago, sicer jo solnce v pravem pomenu besede seže, da razpade v nerodovito, rjavemu pepelu podoban pesek (mivko). Ko je barjanska zemlja preveč posušena, je ne morejo spremeniti ponovno v nobenim čudežem v rodovitno; prah ne sprejme več vode. Kako občutljiva je barjanska zemlja in kako velika nevarnost lahko proti Barju zaradi nepravilnosti, se je pokazalo že l. 1908, ko se je šotna plast na nekaterih krajih tako izsušila, da je začela razpadati v sterilni prah. Katastrofo so pa preprečili z naglimi ukrepi, predvsem s tem, da so zemljo globoko preorali, tako da je bila obrnjena na vrh vlažnejša plast. Tu in tam so tudi zemljo tlačili, da se je tako kompaktnost ovičala ob spodnji plasti.

Talna voda na Barju torej ne sme upasti preveč globoko. Če bi višine talne vode ne mogli regulirati s tem, da lahko z zapornicami poljubno zvišujemo gladino vode

v Ljubljani (torej v glavnem barjanskem odtoku, ki sprejema vodo vseh pritokov na Barju), bi bili brez moči proti višjim silam. Regulirana Ljubljana brez zapornice bi bila večja nesreča kakor sreča za Barje, kajti prej ali slej bi se barjanska zemlja, ko bi bile nizke vode, tako presušila, da bi razpadla v nerodoviten prah.

Z zapornico bodo regulirali gladino vode v Ljubljani po potrebi. Samo po sebi se razume, da bo zapornica ob deževju odprta. Ko bo pa nizka voda, zlasti poleti, bo zaprta. S tem so računali tudi pri regulaciji struge v mestu, n. pr. pri pristanišču za čolne. Pristanišče so uredili primerno z gladino vode. Struga ne bo torej nikdar suha v mestu, tudi ob najhujši suši ne.

Idealno bi bilo, da bi imela Ljubljana in Gruberjev prekop skupno zapornico; to se pravi, zapornica bi morala biti zgrajena nad razvodjem. Vendar za to ni bil tam primeren teren. V Gruberjevem prekopu je pa že tako zapornica več let; zgradili so jo pred vojno. Prostor za zapornico so določili delj časa. Pred leti so določili, da bo pri Hribarjevi tovarni pred Kodejevim. Končno so se odločili za prostor pri cukrarni. Kraj tam ustreza že zato, ker ni na nobenem bregu blizu nobenega poslopja. Če namreč stoji poslopje, zlasti večje, blizu struge, je precej tvegano kopati globoke temelje v strugi, ker poslopje s svojo težo pritiska na zemeljske plasti. V dnu Ljubljane in ob bregovih je skozi mesto precej naplavljenega blata, ki ga sestavljajo usedline preperelih barjanskih rastlin. To blato je zelo nevarno, ker se vda pod pritiskom kakor maslo in ker postane tekoče, čim se razmoči. Ako plast takšnega blata odpro v strugi, kamor pritiska teža obrežnih poslopij in nasipov, se lahko zgodi nekaj podobnega, kakor če bi odprli gejzir; vendar ta primera ni dovolj dobra, kajti pomisliti je treba, da bi se lahko začeli v Ljubljani »seliti« bregovi s hišami vred. Prav zaradi tega tudi niso mogli poseben globoko poglabljati struge skozi mesto.

Graditev zapornice pri cukrarni je veliko delo, kar sprevidimo že po tem, da bodo stroški znašali okrog 2.700.000 din. Zdej

je oddano samo betoniranje temeljev (podjetje M. Curk), in sicer za 1.850.000 din. Šele, ko bo končano to vodno stavbno delo, bodo oddali betoniranje stebrov, ki bodo nosili železno zapornico in dvigne naprave.

Betoniranje temeljev ni tako enostavno delo. Zato se dela tudi še niso mogli lotiti; doslej je bila previsoka voda. Med betoniranjem temeljev bo morala biti struga suha. Vodo bodo zaprli z zapornico na tako zvanih špiči, da se bo otekala le po Gruberjevem prekopu. Če je pa voda visoka, četudi jo lahko zapro na špiči, vendar ne morejo delati v strugi, ker ob sovođu prekopa v štepanji vasi vdira v prazno strugo Ljubljane ter nastopa po nji precej visoko. Upanje je, da bodo zdaj kmalu lahko začeli delati, saj menda ne bo deževalo vse leto. Betoniranje temeljev bo končano vsaj do zime. Jeseni ali pozimi bodo razpisali oddajo del za gornji del zapornice. To delo bo končano prihodnje leto.

S tem pa se ne bodo končala vsa regulacijska dela v zvezi s Barjem in Ljubljano. Pomisliti je treba, da čaka še na regulacijo okrog 23 km struge Ljubljane na Barju — do Vrhnike. Regulirati bo treba še tudi 1.600 m Malega grabna, 1800 m Ižice in 1.600 Iške. Na Barju je treba še regulirati 6 do 7 večjih odvodnikov. Ko bodo končana ta dela, se bodo šele lahko lotili podrobne melioracije Barja. Vse to bo veljalo okrog 60 do 70 milijonov din.

Za prvo etapo regulacijskih del na Barju so že pripravljena sredstva iz melioracijskega zaklada. Ta dela bodo trajala približno do l. 1945. Vsa regulacijska in melioracijska dela pa bodo trajala še desetletja. Barje bo sčasom mnogo pridobilo na vrednosti, ko bo postalo rodovito. Poizkusi kmetijske preizkuševalnice na Barju so pokazali, da je na barjanski zemlji najbolj priporočljivo pridelovanje krompirja za škrob, pa tudi sladkorne pese in vseh vrst travniških kultur. Praksa sama pa kaže, da bi Barje lahko postalo velik zelenjadni vrt in da bi lahko zalagalo v zelenjavo velik del države ter celo inozemstvo. Barje ima še veliko bodočnost.

šega društva z vsemi tremi prapori. Zeli-mo si še več takih dnevo. — Za zlet bolgarskih Junakov v Sofiji se je prijavilo 17 bratov in sester. S seboj ponesemo tudi članski in naraščajski prapor. — V nedeljo dne 2. julija bo telovadni nastop na letnem telovadišču. Pričetek ob 15. uri s prometnim koncertom. Ob 16. telovadba vseh oddelkov, nato zabava z bogatim sročolovom in plesom. Vabimo vse obiskovalce naših prireditelj in nam naklonjeno občinstvo, da nas tudi v nedeljo poseti. Poskrbeli bomo, da boste vsi zadovoljni. — Zdravo!

Jubilejna akademija Sokola Vič

Vič, 30. junija. Po krasno uspeli večerni akademiji Ljubljanskega Sokola na Vidov dan zvečer, bo priredil viški Sokol v proslavo društvene 30letnice jutri (v soboto) ob 20.30 na telovadišču Ljubljanskega Sokola jubilejno telovadno akademijo z nastopom vseh telovadnih oddelkov. Od vseh strani nas vprašujejo, zakaj bomo priredili akademijo v Ljubljani in ne doma na Viču. Vsem odgovorjamo: ni naša krivda, da je viški Sokol danes edino društvo v Ljubljani, ki je brez lastnega telovadišča. Krivci so drugi. Toda viški Sokol ni nikdar in tudi ne bo nikoli koncil. Bratski Ljubljanski Sokol nam je brezplačno odstopil svoje telovadišče za jubilejno akademijo, za kar mu bomo vedno hvaležni. Kljub tesni telovadnici, ki jo imamo na Viču in ki ne odgovarja več sedanjim časom, so se vsi telovadni oddelki temeljito pripravili za svoj nastop in lahko mirne duše trdimo, da občinstvo nad našo akademijo ne bo razočarano.

Bogat in pester spored ki so ga pripravili domači vadiitelji in vadiateljice, vsem na čelu naš marljivi načelnik Br. Maks Nahlik, bo nudil vsem posetnikom lep užitek. Mimo nastopov vseh oddelkov s prostimi vajami in vajami na orodju, bosta krona akademije »Svoboda« simbolne proste vaje članov in članic in krasna telovadna skladba »Kresna noč«, zbirka simbolnih telovadnih plesov, ki nastopijo pri njej vsi mladinski oddelki. Vabimo sokolsko članstvo in prijatelje našega Sokola, ki se bori za nakup novega telovadišča, da jutri v polnem številu pohiti na našo akademijo. Vstopnice dobite v predprodaji med uradnimi urami v pisarni Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu in zvečer v pisarni Sokolskega doma na Viču.

Pred praznikom močjanskega Sokola

Preteklo nedeljo smo priredili za našo dečo in naraščaj celodnevni izlet, ki je prav lepo uspel. S prvim jutranjim vlakom smo se odpeljali na Gorenjsko in izstopili v Medvodah, kjer smo bili pristočno sprejeti od tamošnjega bratskega društva. Zai, da nas je vreme nekoliko oviralo, zato smo se poslužili ponudene strehe Sokolskega doma. Vseeno je bila mladina ves dan na zraku in v vodi in se prav dobro počutila. Tudi za prehrano je bilo vse pripravljeno. Starejše naše članice, ki so jim pomagale tudi sestre iz Medvod, so skrbjele, da niso bili želodčki prazni. Mladinci so se seveda pridružili tudi starejši člani in članice, tako da nas je bilo popoldne pri razviti naraščajkega prapora 159, pri telovadi pa je nastopilo 93 pripadnikov na-

— O, ko bi vam ne bilo treba odpotovati — je odgovorila Fenella počasi.

Vedela je že, kako težko bo pogrešala to ženo, ki je znala biti tako prijazna z njo. Kar strah jo je bilo misli, da bo zopet čisto sama v Tizigounu. Vedela je, da mora ostati tu, čeprav sama s svojimi mračnimi mislimi, dokler ne bo novih vesti o Dereku. Pri tem je pa imela občutek, da je mnogo preslaba, da bi mu mogla kakorkoli pomagati. Ne, ničesar ne more storiti zanj, niti pisati mu ne more, saj pošta ne doseže Nurega. Sicer pa — ali je Derek sploh še živ? Morda so Arabci že zavzeli trdnjavo, zavarovano samo z glinastimi zidovi, morda truplo Dereka, njegova prijateljca in tovariša iz otroških let, že leži oskrnjeno in razsekano na kose v puščavskem pesku.

XII.

DVA DUHOVA

Fenella je dobila naslednje dni eno izmed Kentovih pogostih pisem. Od njega je bila že zvedela, da je napadla njegovega očeta neozdravljiva bolezen. Kent ji je zdaj pisal, da moči starega moža z vsakim dnem bolj pešajo.

Fenella bi bila dala vse, da bi mogla biti pri Kentu v teh časih mučnega in boleznega pričakovanja, kdaj nastopi neizogibni konec. Tistega dne je nosila v svojem srcu bolest in žalost. Obisk doma, iz katerega je bila Margareta Blaisova že odšla, ni kakor ni mogel razpršiti njene otožnosti, čeprav jo je Roger tam sprejel z nepopisljivo radostjo.

Proti večeru se je vračala v hotel. Bila je zelo utrujena, kajti ves dan ni skoraj ničesar zavžila. Jed ji je bila zdaj zoprn, saj je morala neprestano

Jutri zvečer ob 20.30 zbor sokolske in napredne Ljubljane na telovadišču v Tivoliju! Zdravo! Na svidenje! — Uprava Sokola Ljubljana-Vič.

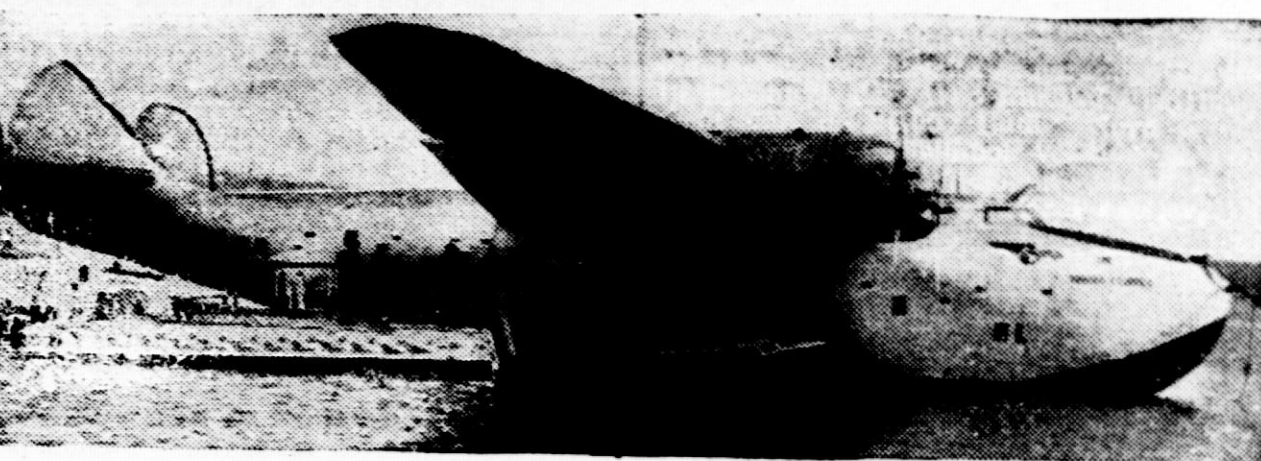
— Sokol Dolnji Logatec. Krepko se razvija in širi svoje potoči naš Sokol. Sadej svojega pomladnega dela bo pokazal v nedeljo 2. julija na svojem letnem nastopu ki bo združen z letom obmejnega okrožja. Vabimo vse Sokole in prijatelje sokolstva, da se našega nastopa udeležijo čim številjeje, saj tudi naše društvo zelo številno vedno in povsod sodeluje. Dopoldne bodo tekme, popoldne ob 13. skušnje, ob 15. povorka in ob 18. nastop. Pri povorki in nastopu bo sodelovala godba Sloge iz Ljubljane, pri prosti zabavi pa nastopu pa Akordeon jazz iz Ljubljane. Zlet je ob-

vezen za vse članstvo našega okrožja, ki potuje na vsejunaški zlet v Sofijo, ker bo pregled prostih vaj in pregled krolej. Udeležba v Sofiji iz našega okrožja bo prav lepa, saj jih gre samo iz našega društva 38. Ponovno vabimo vse Sokole in naše prijatelje, pridite v nedeljo 2. julija v Logatec, ne bo vam žal, vračali se boste z zadovoljenjem, da ste podprli pridno in agilno sokolsko edinic ob zapadni meji. Na svidenje in zdravo!

— V nedeljo v Gorenjo vas! Sokol Poljane-Gorenja vas ima v nedeljo svoj letni javni nastop. Prireditelj bo popoldne, ko bodo najprej skušnje, potem pa s pričetkom ob 15.30 javni nastop. Domača zabava bo zaključila praznik sokolstva iz Poljanske doline. Vabimo naše članstvo k čim večji udeležbi!

Po zračnem morju iz Amerike v Evropo

V orjaškem američkem letalu „Atlantic Clipper“ se potuje zelo udobno

Svetovni listi so kratko poročali, da je šel prvi polot američkega zračnega orjaška letala „Atlantic Clipper“ gladko in da se je letalo s 30 potniki srečno spustilo na letališču pri Marseillu na tla. Prvi polot orjaškega letala iz Amerike v Evropo je pokazal, da je vprašanje rednega zračnega prometa čez ocean že rešeno.

Med potniki je bilo 8 novinarjev, 4 no. vinarke in 4 zastopniki radijske družbe. Ko je bilo letalo 2500 m visoko, so se zbrali vsi potniki v salonu k večerji v večernih oblekah, kakor je to navada na velikih potniških parnikih. Moški so bili v frakih, dame pa v dolgih večernih toaletah.

Letalo je opremljeno kakor razkošna kavarna. Polet od Port Washingtona do

Lisabone je trajal 23 ur 50 minut in potniki je minil ta čas zelo hitro, saj se v letalu niso dolgočasil. „Atlantic Clipper“ sploh ni podoben letalu. Potniki se lahko v njem izprehajajo iz ene sobe v drugo in tako mnogokrat prehodijo 27 m dolgi prostor. Člani posadke so imeli možnost biti stalno v stiku s potniki, zastopniki radijske družbe so pa imeli v letalu na razpolago oddajni aparat, s pomočjo katerega so sproti obveščali ameriške poslušalce o svojih vtisih s poleta. Potovanja čez Atlantski ocean je bila odprta. Redna zračna proga je bila odprta, jena šel po 16 poskusnih poletih z orjaškim letalom nad Karibskim morjem in Tihim oceanom.

Ribe v tekočem zraku

Tekoči zrak je modrikasta tekočina, ki vre pod običajnim zračnim pritiskom pri zelo nizki temperaturi, namreč 190 stopinj pod ničlo. V tekoči zrak položene rastline ali živali se takoj strdijo, ker zmrznejo pri tako nizki temperaturi vsi telesni sok. Ito velja za ribe, samo da se na temelju izkušenj z ribami, zamrznjenimi v ledu, vzdržuje domneva, da lahko ribe še žive, če jih vzamemo iz tekočega zraka. Zdej je pa raziskal za pojav francoski, učenjak D. Luyet. Za svoje poskuse je rabil okrog 4 cm dolge zlate ribice.

Najprej jih je na površju skrbno posušil, potem jih je pa položil v tekoči zrak, kjer so ostale 2 do 20 sekund. Iz tekočega zraka jih je položil v vodo, ki je imela 20 stopinj. C. Izkazalo se je, da ribica, ki je v tekočem zraku zmrznila, n'koli več ne oživi. Če pa zmrzne samo zunanja plast telesa, ribica zopet oživi, toda mraz ji tako škoduje, da prej ali slej pogine. Če na ribi zmrzne naglo le tenka plast njene površine, lahko še živi, kakor vidimo to pri ribah, ki so zmrzle v navadnem ledu. Francoski učenjak je ugotovil, da nastanejo v ribjem telesu med celicami ledeni kristalčki, če položimo ribo osušeno v tekoči zrak.

Japonski trgovci v Pekingu

Od zasedbe Pekinga po japonski vojski se je število japonskega prebivalstva v mestu sicer povečalo od 2.000 na 30.000, toda ti japonski meščani niso zadovoljni z razmerami. To so večinoma mali trgovci, ki so se napotili v Peking, da bi kaj zaslužili. Premožni trgovci je med njimi zelo malo. Mnogo se jih je moralo že vrniti, potem ko so izgubili vse svoje prehranske, kajti trgovina v Pekingu se po okupaciji ne razvija. Na njihovo mesto prihajajo novi, da dožive enako razočaranje.

Kitajci nečesto kupovati od japonskih trgovcev, japonska posadka je pa pre-

majna, da bi mogla preživljati vse trgovce in krčmarje. Kitajci piva ne pijejo in ga nečesto niti pokušati. Na drugi strani se pa Japonci nečesto prilagodili kitajskim običajem in napačno računajo, da bo budo Kitajci privlačili njihovim izdelkom, da bodo jeli zahajati v njihove restavracije in kavarne. Kitajska kuhinja je namreč ena najboljših, japonska pa ena najslabših na svetu. Kitajci tudi niso navdušeni za izdelke japonske mode.

Mati žrtvovala uhelj za sina

Zanimivo praktično operacijo so napravili v stockholmski bolnici sv. Serafina. Sloveči švedski kirurg Ragnel je presadil bolniku uho. Operacija ima romantičen in obenem zanimivo ozadje. Mladi stockholmski uradnik, rojen pred 28 leti brez desnega uhlja, je bil zelo nesrečen zaradi te telesne hibe. Težil ga je občutek manjvrednosti in tako je postal plah in pretirano skromen, čeprav je bil sicer povsem normalen.

Pred dvema letoma se je zaljubil toda telesna hiba ga je ovirala, da ni hotel dekletu priznati ljubezni. Rad bi jo bil zasnuhil, pa se je bal, da bi ga odklonila. V trenutku največjega obupa je končno potolčil svojo mater, kaj ga teži. Mati, ki niti slutila ni, da si je vzel sin telesno hibo tako k sreči, je takoj sklenila pomagati mu. Slišala je o čudežih moderne plastične kirurgije in takoj se je odločila žrtvovati za sina svoj desni uhelj. Operacija se je posrečila in srečni mladenič je odšel iz bolnice z obeh uhljema, obenem pa z zaročenko pod roko.

PRI ZDRAVNIKU

— Če ne boste nehali piti vina, vas zagotavljam, da ne boste dočakali nobene starosti.

Bolnik: Boga mi, gospod doktor, saj tudi jaz vedno pravim, da vino vzdržuje v človeku mladost.

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

Margareta Blaisova je naenkrat obmolnila. V glavo ji je šinila nova misel.

— V tako nemirnih časih bi ne smeli ostati v Tizigounu, — je nadaljevala. — Morali bi se vrniti v Anglijo, domov. Saj tu vendar nimate kaj iskati.

Fenella Grayeva je pa odgovorila mirno in odločno, da ne misli zapustiti Tizigouna, vsaj ne tako dolgo, dokler vsem tujcem ne bo zapovedano, naj odpotujejo. Niti z besedico ni pojasnila, zakaj se je tako odločila, Margareta Blaisova je pa tudi ni vpraševala. Bila je sicer nekoliko presežena nad tem, kar je slišala od Fenelle Grayeve, ni pa imela kdaj vpraševati o nagibih. Kakor je bila izjavila sama, je imela še mnogo dela, ki ga je morala opraviti pred svojim jutrišnjim odhodom v Alžir.

Solnce se je že nagibalo k zatonu. Fenella Grayeva je vstala, da bi odšla, kajti od Margarete Blaisove do hotela Continental je bilo precej daleč in bela žena bi ne storila pametno, če bi šla v mraku sama po mestu.

Margareta Blaisova se je prijazno poslovila od nje.

— Pridite sem kadarkoli boste hoteli, morda ostanem v Alžiru ves teden, al ipa še dlje. Pišite mi Alžir, pustim vam vsaj svoj naslov. Ključki bodo pri Abdullahu, on vam jih izroči. Dobro vse premislite in držite se mojega nasveta. Bodite pametni in vrnite se domov v Anglijo. Kaj bi počeli tu v teh nemirnih časih? Tu bo položaj vedno slabši.

58